

Sygn. akt **III AUa 991/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: Marta Sawińska

R. P.

Protokolant: Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2021 r. w. P. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **T. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 11 marca 2020 r. sygn. akt IV U 1834/19

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Renata Pohl	Dorota Goss-Kokot	Marta Sawińska
-------------	-------------------	----------------

UZASADNIENIE

Decyzją z 28.05.2019r. znak (...) pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy T. R. prawa do emerytury pomostowej wskazując, że wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozmiarze 15 lat w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych a także, iż takiej pracy nie wykonywał po 01.01.2008r. Uznał staż pracy w warunkach szczególnych w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wynoszący 16 lat 5 miesięcy i 13 dni, ale brak pracy w takich warunkach po 01.01.2008r. Natomiast z art. 49 powołanej ustawy nie przyjął żadnego okresu gdyż płatnik nie potwierdził wobec wnioskodawcy takiej pracy w okresie od 04.09.1989r. do 30.07.2007r.

Odwołanie od decyzji złożył T. R., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie jemu emerytury pomostowej, gdyż jego zdaniem spełnia łącznie wszystkie warunki do ustalenia prawa do tego rodzaju świadczenia. Podał, że po 01.01.2008r. nie mógł wykonywać pracy w warunkach szczególnych bowiem przebywał na rencie z tytułu niezdolności do pracy i jest osobą niepełnosprawną. Przed przejściem na rentę przepracował ponad 15 lat w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z 11.03.2020 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. IV U 1834/19 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 15.05.2019r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. R. urodzony (...), mieszka w Ż.. Wnioskodawca w dniu 15.05.2019r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie emerytury przewidzianej przepisem art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.) w dniu 16.10.2013r.

W dacie zgłoszenia wniosku wnioskodawca nie pozostawał w zatrudnieniu.

Wnioskodawca w ocenie pozwanego udowodnił na dzień zgłoszenia wniosku okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 32 lata i 5 dni okresów składkowych nieskładkowych, w tym okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach na dzień wystawienia świadectwa pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy pomostowej w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wymiarze 16 lat, 5 miesięcy i 13 dni. Nie udowodnił natomiast wykonywania takiej pracy po dniu 01.01.2008r.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okres zatrudnienia od 04.09.1989r. do 30.07.2007r. w (...) S.A. (...) Zakład (...). Było to na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych z 31.07.2007r., w którym wskazano wykonywanie pracy przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii cieplnej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w Wykazie A Dziale II na stanowisku monter urządzeń i instalacji ciepłowniczych Wykazie A Dziale II poz. 1 pkt 44.

Decyzją z dnia 28.05.2019r. znak (...) pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy T. R. prawa do emerytury pomostowej.

Wnioskodawca w okresie od 04.09.1989 r. do 30.07.2007 r. pracował w (...) S.A. (...) Zakład (...) (pracodawca ulegał zmianom organizacyjnym). Wnioskodawca wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze na obiektach ciepłowniczych w Ż.. Były to prace przy usuwaniu awarii sieci ciepłowniczych, montażu, wymianie kotłów ciśnieniowych, prace spawalnicze i monterskie na terenie obiektów i miejsc awarii. Wykonywane często w zapyleniu, na wysokościach, w warunkach pór roku w tym zimowych. Razem z wnioskodawcą pracował B. Z. (przełożony), H. A., M. N..

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał wyrok, w którym zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 15.05.2019r.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd I instancji stwierdził, że wnioskodawca w okresie od 04.09.1989 r. do 30.07.2007 r. pracował w (...) S.A. (...) Zakład (...), gdzie wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze na obiektach ciepłowniczych w Ż. i była to praca w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy wydał wyrok, w którym zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 15.05.2019r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, polegające na przyjęciu, że wnioskodawca na dzień 01.01.2009 r. legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych podczas gdy zebrany materiał dowodowy nie uzasadnia przyjęcia takiego stanowiska,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 49 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że wnioskodawca spełnia wszystkie warunki z ww. art., od których zależy nabycie prawa do emerytury pomostowej, podczas gdy T. R. nie udowodnił na dzień 01.01.2009 r. co najmniej 15-letniego stażu w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Odwołujący nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za własne. Jednakże w tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji dokonał niewłaściwej oceny prawnej, przy czym ogólne rozważania prawne na temat zasad i przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej są prawidłowe.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że jakkolwiek apelujący organ rentowy powołał się na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., to jednak sposób sformułowania tego zarzutu wskazuje, iż tak naprawdę zmierza on do podważenia oceny prawnej dokonanej przez Sąd Okręgowy. Zatem dalsze rozważania prawne Sądu odwoławczego będą odnosić się wyłącznie do oceny prawnej wyrażonej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po 31.12.1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się

jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Art. 3 ust. 3 o emeryturach pomostowych prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Z kolei stosownie do art. 49 tej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po 31.12.2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W świetle regulacji art. 49 ustawy o emeryturach i rentach jedyną możliwością, by przyznać wnioskodawcy T. R. prawo do emerytury pomostowej jest w tych okolicznościach wykazanie przez niego, że w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 01.01.2009 r., miał on co najmniej 15 lat pracy wykonywaj w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, ale nie w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach, lecz w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Bezspornym w sprawie jest, że wnioskodawca urodził się po 31.12.1948 r., w dniu 23.03.2018 r. osiągnął wiek emerytalny 60 lat i posiada wymagany ponad 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, rozwiązał stosunek pracy już w 2007r. (do 2013 r. przebywał na rencie).

Mając na uwadze zakres zaskarżonej decyzji, spór w niniejszej sprawie dotyczył stwierdzenia czy odwołujący T. R. ubiegający się o prawo do emerytury pomostowej, spełnił konieczne przesłanki jej nabycia, w szczególności, czy posiada wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego (w tym przesłuchaniu świadków i odwołującego) Sąd I instancji uwzględnił odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych okres zatrudnienia w (...) S.A. – (...) Zakład (...) od 04.09.1989 r. do 30.07.2007 r. Sąd I instancji stwierdził, że prace które odwołujący wykonywał obejmują wskazane punkty wykazu prac w szczególnych warunkach stanowiącego załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych: tj. pkt 28 prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym **w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.)**, pkt 29 prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia **w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.)** oraz pkt 30 prace wewnątrz cystern, kotłów, a także zbiorników **o bardzo małej kubaturze po substancjach niebezpiecznych.**

W ocenie Sądu Apelacyjnego ww. stanowisko Sądu I instancji jest błędne, a apelacją organu rentowego jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że w wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami ustawy emerytalnej uległa stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, tym bardziej, że ustawodawca oszczędził od rozbudowanego dotychczas systemu świadczeń społecznych. Natomiast cel ustawy o emeryturach pomostowych był dalej idący, gdyż w zamierzeniu ustawodawca dążył do zawężenia grona uprawnionych do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze do ściśle zamkniętego kręgu podmiotów, zdefiniowanych charakterem wykonywanej pracy, i tym samym odstąpił od szerokiego katalogu prac

zamieszczonych w dotychczasowych wykazach A i B, stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z zapisem art. 3 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych: Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiając przed pracownikami wymaganie przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Przy czym, w myśl ust. 2 art. 3 w każdym przypadku są to prace determinowane siłami natury pod ziemią, na wodzie, pod wodą i w powietrzu.

Celowo ustawodawca nie definiował stanowisk pracy, lecz położył nacisk na charakter wykonywanej pracy, którą określił bardziej lub mniej ogólnie, ale też zamieścił prace określone precyzyjnie. Nie sformułował jednak ustawowych definicji poszczególnych prac. W ocenie Sądu Apelacyjnego, odstąpienie ustawodawcy od prawnego definiowania poszczególnych prac, w nawiązaniu do celu ustawy pozwala przyjąć, że prace te, jako pojęcia prawne powinny być interpretowane zgodnie ze wskazaniem wynikającymi z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy i nie mogą prowadzić do rozszerzenia kręgu beneficjentów poza ten, wyznaczony brzmieniem przepisów. To oznacza, że w drodze interpretacji prawnych nie powinno dochodzić do sytuacji, że beneficjentem ustawy zostaje pracownik nie wykonujący pracy oznaczonej w zamkniętym katalogu prac, kwalifikowanej jako wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, lecz pracę zbliżoną rodzajowo. W judykaturze aprobowany jest przeciw pogląd, że charakter emerytur w niższym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i emerytur pomostowych jest odrębny, a zatem nie wszyscy uprawnieni do emerytur w niższym wieku z racji wykonywania tego rodzaju prac nabyliby obecnie prawo do emerytur pomostowych (wyrok SN, 13.03.2012, II UK 164/11). Również w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że w ustawie o emeryturach pomostowych nastąpiła zasadnicza zmiana konstrukcyjna określenia wykazów prac szczególnych, której celem było ich zobiektywizowanie; w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych zostały wskazane jedynie te prace, które spełniają kryteria zawarte w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy (wyroki TK: 3.03.2011, K 23/09 OTK 2011.2A.8; 25.11.2010, K 27/09, OTK 2010.9A.109) Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej określa art. 4 ustawy z 19.12.2008 r. m.in. wskazując na wymóg okresu pracy w warunkach szczególnych co najmniej 15 lat.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności ze świadectwa pracy wynika, że ubezpieczony T. R. w okresie zatrudnienia w (...) S.A. – (...) Zakład (...) wykonywał prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii cieplnej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych – wykaz A, dział II rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. – na stanowisku monter urządzeń i instalacji ciepłowniczych. Przesłuchani w sprawie świadkowie zeznali, że pracowali z ubezpieczonym w jednym zakładzie. Świadek H. A. potwierdził, że pracowali razem z ubezpieczonym jako monterzy na kotłowni i byli do obsługi i naprawy, świadek wskazał również że ubezpieczony zajmował się spawaniem. Świadek M. N. wskazał, że ubezpieczony pracował na kotłowni jako monter przy urządzeniach ciepłych i nieraz jak trzeba było to spawał na węzłach, sprawował dozór nad urządzeniami, zastępował też palacza w razie potrzeby, czy też wymieniał różne urządzenia. Świadek potwierdził również, że odwołujący jako monter spawał konstrukcje, wymieniał łuski przy rusztach, naprawiał rurociągi na kotłowni. To że odwołujący wykonywał prace montera potwierdził też świadek B. Z., który zeznał, że odwołujący wykonywał prace spawalnicze, sprawował bezpośredni nadzór nad pracą urządzeń, a wszystkie obowiązki wykonywał na kotłowni i był wykorzystywany do usuwania awarii na sieci. Z zeznań odwołującego T. R. z kolei wynika, że w latach 1989-2007 pracował na pełen etat w zakładzie Przedsiębiorstwa (...), pracował na dwóch głównych kotłowniach. Podał, że kotłownie były jak kamienice 4-piętrowe w środku 3m średnicy szerokości, były też ruszt i strefy podmuchów, piece na miał i ruszt ruchomy – wszystko o dużych gabarytach. Pracował jako monter – spawacz, był też odsyłany nieraz do innych prac np. przy nawęglaniu.

Podkreślić należy, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 01.01.2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Skoro zatem wymogiem nabycia prawa do emerytury pomostowej jest wykazanie łącznie legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu powołanej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 01.01.2009 r. (w rozumieniu obecnych przepisów), stwierdzić należy, że tych przesłanek odwołujący się T. R. nie spełnia.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że zarzuty podniesione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w apelacji okazały się zasadne i podlegały uwzględnieniu.

Mając na uwadze powyższy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy brak było podstaw do przyjęcia, że odwołujący T. R. wykonywał w pełnym wymiarze prace określone w powołanych przez Sąd I instancji punktach 28, 29 i 30 wykazu prac w szczególnych warunkach stanowiących załącznik do ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe ***nie wykazało, że T. R. wykonywał pracę w spornym okresie w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją – wręcz przeciwnie z zeznań odwołującego wynika, że kotłownie w których pracował, były jak kamienice 4-piętrowe w środku 3m średnicy szerokości, były też ruszt i strefy podmuchów, piece na miał i ruszt ruchomy – wszystko o dużych gabarytach.***

W ocenie Sądu Apelacyjnego wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, a to co oznacza, że cech pracy o szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach nie mogą posiadać inne prace, chociażby zbliżone rodzajowo, których sposób wykonania i jakość mogły obniżyć się z wiekiem. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że nie można dowolnie przyjmować określonych rodzajów prac do kategorii prac wykonywanych w szczególnych warunkach i to tylko dlatego, że w ocenie ubezpieczonego praca wymagała przestrzegania przepisów bhp i stosowania środków ochrony indywidualnej czy też nazywana przez pracodawcę pracą w warunkach szczególnych.

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach podkreślał, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej, a zatem z pewnością nie wykładni rozszerzającej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16.08.2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13 - 14, poz. 218; 23.10.2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23 - 24, poz. 359; 29.01.2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7 - 8, poz. 103; 04.03.2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009 nr 11 - 12, poz. 155; 19.05.2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028).

Sąd Apelacyjny podkreśla, że Sąd I instancji dokonał niewłaściwego zastosowania art. 49 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez przyjęcie, że odwołujący spełnia wszystkie warunki ww. artykułu, od których zależało nabycie prawa do emerytury pomostowej, podczas gdy T. R. nie udowodnił na dzień 01.01.2009 r. co najmniej 15-letniego stażu w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych, a zatem brak było podstaw do przyznania jemu prawa do emerytury pomostowej.

Jakkolwiek rację ma odwołujący wskazując na pewną niekonsekwencję organu rentowego zawartą w odpowiedzi na odwołanie polegające na tym, że w odpowiedzi zawarto stwierdzenie że: „odwołujący udowodnił łączny staż pracy w wysokości: 32 lat, 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych czyli udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 16 lat 5 miesięcy 13 dni pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej w zw. z art. 32 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz nie wykazał, aby pracował w szczególnych warunkach po 31.12.2008 r.” – to powyższe stwierdzenie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż ubezpieczony nie udowodnił żadnych okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 49 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy przyjąć należało, że ubezpieczony nie wykazał aby spełnił przesłankę legitymowania się według stanu na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 01.01.2009 r., okresem co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 ustawy pomostowej i art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, co wyklucza przyznanie prawa do emerytury pomostowej; świadczona przez niego praca w okresie od dnia 04.09.1989 r. do 30.07.2007 r. nie była bowiem wykonywaniem pracy w rozumieniu regulacji z pkt 28, 29 i 30 załącznika 1 do ustawy o emeryturach pomostowych (w szczególności nie pracował w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją).

Powyższa konstatacja doprowadzić musiała w konsekwencji do uwzględnienia apelacji i zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniesionego przez odwołującego T. R. odwołania, które pozbawione było uzasadnionych podstaw. O powyższym orzeczono więc w wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Renata Pohl Dorota Goss-Kokot Marta Sawińska